

مقایسه عملکرد تحصیلی دانش آموزان پسر نظام جدید ترم ششم بر اساس اولویتهای پنجگانه تعیین شده طبق برنامه هدایت تحصیلی

دکتر حسین شکرکن*

دکتر یوسفعلی عطاری*

محمدعلی فلاحتی**

چکیده

این پژوهش تحت عنوان "مقایسه عملکرد تحصیلی دانش آموزان پسر نظام جدید ترم ششم بر اساس اولویتهای پنجگانه تعیین شده طبق برنامه هدایت تحصیلی" در دبیرستانهای دولتی روزانه شهرستان اهواز می باشد. جامعه آماری این تحقیق ۴۰۳۲ نفر از دانش آموزان پسر ترم ششم بودند که ۶۲۴ نفر از آنان موفق شدند حد نصاب نمره‌ها برای راهیابی به پنج رشته را به دست آورند.

حجم نمونه برای رشته ریاضی ۲۵۰ نفر، رشته تجربی ۲۲۵ نفر و علوم انسانی ۱۸ نفر بود. برای مقایسه عملکرد تحصیلی دانش آموزان در اولویتهای پنجگانه معدل ترم‌های سوم، چهارم و پنجم به عنوان عملکرد تحصیلی کلی و معدل ترم پنجم به عنوان عملکرد تحصیلی دروس اختصاصی در نظر گرفته شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرونده‌های تحصیلی دانش آموزان استفاده شد و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روشهای آماری تحلیل واریانس یک راهه و آزمون t استفاده گردید. بر اساس یافته‌های به دست آمده از این پژوهش بین عملکرد تحصیلی دانش آموزان در اولویتهای پنجگانه هیچ‌گونه تفاوتی وجود نداشت، مگر در رشته تجربی که نتایج مربوط به معدل کل نشان داد که بین عملکرد تحصیلی دانش آموزان در اولویتهای پنجگانه تفاوت معنی دار وجود دارد، اما روشهای پیگیری شفه و توکی در ارتباط با مقایسه‌های زوجی تفاوت معنی داری را نشان ندادند.

* عضو هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز

** کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی

زمینه تحقیق

راهنمایی کار خود را شروع نمودند. برنامه راهنمایی و مشاوره تا سال ۱۳۵۸ ادامه یافت ولی به عللی چند نتوانست ادامه یابد. در سال ۱۳۷۱ تغییر نظام آموزش متوسطه به طور آزمایشی شروع و در سال ۱۳۷۵ به طور کامل اجرا شد (نوابی نژاد، ۱۳۷۵).

شاخه‌های تحصیلی و شرایط ورود به آنها

نظام جدید آموزش متوسطه از سه شاخه نظری، فنی و حرفه‌ای و کار دانش تشکیل شده است. دانش‌آموزان برای ورود به هر یک از شاخه‌ها و رشته‌ها باید حدنصاب نمره‌ها را کسب نمایند. شاخه نظری از سه رشته ریاضی - فیزیک، علوم تجربی و علوم انسانی تشکیل شده است. به عنوان مثال، دانش‌آموزان برای ورود به رشته ریاضی باید مجموع نمره‌های آنان در هر یک از دروس ریاضی و علوم تجربی در دوره راهنمایی حداقل ۳۰ باشد. همچنین نمره درس ریاضی (۱) یا (۲) در دوره متوسطه حداقل ۱۲ باشد و دروس فیزیک و هندسه (در صورت انتخاب)

تغییر بنیادی در نظام آموزش و پرورش یکی از ضروریات یک جامعه پویا و در حال رشد است. در بسیاری از ممالک پیشرفته جهان شاهد تغییر همیشگی همراه با برنامه‌ریزی در کتب، برنامه، روشها و ... هستیم. البته تمام این موارد زمانی نقش واقعی خود را ایفا می‌کنند که این تغییرات بر اساس پژوهش و مبتنی بر شواهد و دلایل باشند. در کشور ما نیز با استفاده از نظرات کارشناسان مختلف از سال ۱۳۶۴ در رابطه با تغییر بنیادی نظام آموزشی، اقداماتی آغاز شد. از جمله تغییرات اساسی در آموزش متوسطه، هدایت تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس بررسیهای مشاوره‌ای می‌باشد (کلیات نظام جدید، ۱۳۷۵).

اصطلاح راهنمایی تحصیلی^۱ اولین بار در سال ۱۹۱۴ میلادی توسط کلی^۲ و سپس پروتر^۳ از دانشگاه هاروارد به کار گرفته شد. هدف آنها از راهنمایی تحصیلی کمک به دانشجویان برای انتخاب رشته تحصیلی و کسب سازگاری بیشتر با محیط پیرامون بود (قاضی، ۱۳۷۲).

در ایران اولین بار در سال ۱۳۳۲ راهنمایی تحصیلی مطرح شد. در سال ۱۳۵۰ مدارس

1- Educational Guidance

2- Kelly

3- Brewer

را با موفقیت گذرانده باشند.

مختلف تحصیلی هدایت می‌شوند آیا این نمره‌ها و بررسیها از اعتبار لازم برخوردار هستند.

هدایت تحصیلی

هدف: هدایت دانش‌آموزان به مناسب‌ترین شاخه یا رشته تحصیلی، بر اساس استعداد و علاقه آنان و به تناسب امکانات و نیازهای کشور می‌باشد.

گردآوری اطلاعات جهت هدایت تحصیلی دانش‌آموزان به شیوه‌های گوناگون انجام می‌شود و در مجموع ۵۰ امتیاز به بررسیهای مشاوره‌ای داده می‌شود. همچنین معدل نمره‌های دروس تخصصی سال اول متوسطه در عدد $\frac{2}{5}$ ضرب شده و با امتیاز بررسیهای مشاوره‌ای جمع می‌شود و مبنای هدایت تحصیلی قرار می‌گیرد.

موضوع تحقیق و هدف

پژوهش حاضر به دنبال آن است تا عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر نظام جدید ترم ششم را که بر اساس اولویتهای پنجگانه تعیین شده طبق برنامه هدایت تحصیلی به رشته‌های مختلف هدایت شده‌اند، مقایسه نماید.

هدف کلی تحقیق، نشان دادن این مطلب است که، دانش‌آموزانی که بر اساس نمره‌های پیش‌بین و بررسیهای مشاوره‌ای به رشته‌های

فرضیه‌های تحقیق

- این پژوهش چهار فرضیه زیر را می‌آزماید:
۱. عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر ترم ششم نظام جدید که بر اساس توصیه مشاور در اولویتهای پنجگانه به تحصیل اشتغال ورزیده‌اند متفاوت است.
 ۲. عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر ترم ششم نظام جدید رشته ریاضی که بر اساس توصیه مشاور در اولویتهای پنجگانه به تحصیل اشتغال ورزیده‌اند متفاوت است.
 ۳. عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر ترم ششم نظام جدید رشته تجربی که بر اساس توصیه مشاور در اولویتهای پنجگانه به تحصیل اشتغال ورزیده‌اند متفاوت است.
 ۴. عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر ترم ششم نظام جدید رشته انسانی که بر اساس توصیه مشاور در اولویتهای پنجگانه به تحصیل اشتغال ورزیده‌اند متفاوت است.

متغیرهای پژوهش

در این پژوهش، اولویتهای پنجگانه به عنوان متغیر مستقل برای کل رشته‌ها در نظر

پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نظام جدید آموزش متوسطه" در سراسر کشور انجام داده است، که بخشی از یافته‌های آن به شرح زیر است:

۱. بین عملکرد تحصیلی قبلی دانش‌آموزان و پیشرفت تحصیلی بعدی آنان همبستگی مثبت و معنی‌دار وجود دارد.
۲. عملکرد تحصیلی خاص دانش‌آموزان در سال اول دوره متوسطه در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی بعدی آنان معنی‌دار است.
۳. افزودن عملکرد تحصیلی خاص دوره راهنمایی به عملکرد تحصیلی خاص در سال اول متوسطه دقت پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی بعدی را به طور معنی‌داری افزایش می‌دهد.
۴. افزودن سایر ملاکهای هدایت تحصیلی به شاخصهای عملکرد تحصیلی قبلی دانش‌آموزان، دقت پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی آنان را افزایش نمی‌دهد. به عبارت دقیق‌تر، شاخص عملکرد تحصیلی قبلی، به تنهایی، قادر است آنچه را که به وسیله همه ملاکهای هدایت تحصیلی پیش‌بینی می‌شود پیش‌بینی کند و مشارکت سایر ملاکهای هدایت تحصیلی (امتیازهای هوش، رغبت تحصیلی، نظر دانش‌آموز، نظر اولیاء، نظر دبیران و نظر مشاور) در پیش‌بینی پیشرفت

گرفته شده است. متغیر مستقل برای هر یک از رشته‌های ریاضی، تجربی و انسانی به طور جداگانه نیز اولویتهای پنجگانه در نظر گرفته شده است.

عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، شامل میانگین نمره‌های ترم سوم، چهارم و پنجم دبیرستان به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است.

بازنگری پیشینه تحقیق

در تحقیقی که توسط بنالی (۱۳۷۵) در شهرستان نوشهر صورت گرفته، عنوان شده است که حدود ۲۸ درصد از دانش‌آموزان در پاسخ به سوال "آیا توصیه‌ها و راهنماییهای مشاور در انتخاب رشته تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر است" گزینه‌های خیلی زیاد و زیاد را برگزیدند و ۲۴/۶۴ درصد گزینه متوسط و حدود ۴۷/۹۸ درصد گزینه کم و خیلی کم را انتخاب کردند. در این تحقیق Z محاسبه شده نشان داد که فرض صفر رد نشده و در نتیجه فرضیه تحقیق تأیید نگردیده است. به عبارت دیگر، راهنماییهای مشاور تأثیر چندانی در انتخاب رشته تحصیلی دانش‌آموزان نظام جدید متوسطه نداشته است.

نویدی (۱۳۷۶) تحقیقی با عنوان "بررسی سهم هریک از ملاکهای هدایت تحصیلی در

دولتی روزانه شهرستان اهواز بودند که در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ به تحصیل اشتغال داشتند. نمونه این تحقیق شامل ۴۹۳ نفر از دانش‌آموزان بود که به ترتیب در رشته ریاضی- فیزیک ۲۵۰ نفر، از رشته علوم تجربی ۲۲۵ نفر و از رشته علوم انسانی ۱۸ نفر (کل دانش‌آموزان موجود) انتخاب گردید. برای انتخاب آزمودنیها از بین کلیه دانش‌آموزان که تعدادشان ۴۰۳۲ نفر بود، ابتدا کلیه دانش‌آموزانی که موفق شمرده بودند حدنصاب نمره‌ها را برای انتخاب هر پنج رشته کسب کنند، از روی پرونده‌های هدایت تحصیلی، مورد شناسایی قرار گرفتند. سپس عملکرد تحصیلی ترم‌های سوم، چهارم و پنجم آنان از روی پرونده تحصیلی یادداشت گردید. جمعیت دانش‌آموزانی که موفق شدند حدنصاب نمره‌ها را برای راهیابی به رشته‌های پنجگانه به دست آورند به تفکیک رشته و اولویت به شرح زیر می‌باشد:

۰ ریاضی- فیزیک: اولویت اول ۱۰۶ نفر، اولویت دوم ۵۹ نفر، اولویت سوم ۶۱ نفر، اولویت چهارم ۶۱ نفر، اولویت پنجم ۵۵ نفر.
علوم تجربی: اولویت اول ۵۷ نفر، اولویت دوم ۶۰ نفر، اولویت سوم ۵۷ نفر، اولویت چهارم ۶۳ نفر، اولویت پنجم ۲۷ نفر.

تحصیلی بعدی دانش‌آموزان از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. عمل به توصیه مشاور هم نقشی در پیشرفت تحصیلی بعدی دانش‌آموزان ندارد.

تحقیقی که توسط عصاره و امیدیان (۱۳۷۵) در اهواز و دزفول انجام شده است، بیان می‌کند که بین نظر مشاور و نمره‌های مربوط به عملکرد تحصیلی در دروس اختصاصی همبستگی ۵۰/۰- وجود دارد. همچنین در گروه پسران بین نظر مشاور و عملکرد تحصیلی همبستگی مثبت وجود دارد، اما در گروه دختران بین نظر مشاور و عملکرد تحصیلی در دروس اختصاصی رابطه منفی وجود دارد. گیسون^۱ و میچل^۲ (۱۹۹۰) گزارش می‌کنند: تحقیقات و مطالعات در زمینه موفقیت مشاوران در مدارس نشان داده است که مشاورانی که قبل از ورود به دوره‌های آموزشی تربیت مشاور حداقل دارای سه سال تجربه آموزشی و تدریس بوده‌اند، موفق‌تر از مشاورانی بوده‌اند که این تجربه را نداشته‌اند. همچنین مشاوران متاهل موفقیت بیشتری نسبت به مشاوران مجرد داشته‌اند.

روش تحقیق

جامعه آماری این تحقیق، دانش‌آموزان پسر نظام جدید ترم ششم رشته‌های ریاضی- فیزیک، علوم تجربی و علوم انسانی مدارس

1- Gibson

2- Mitchell

(مشاوران) جمع آوری شده بود جهت بررسی فرضیه‌های تحقیق استفاده شده است. مشاوران مدارس اطلاعات مربوط به هدایت تحصیلی را از منابع زیر به دست می‌آوردند:

۱. تست هوشی ریون

این آزمون به وسیله ریون در سال ۱۹۳۸ ساخته شد و شامل ۶۰ سؤال است و زمان پاسخگویی به آن ۴۵ دقیقه در نظر گرفته شده است. آناستازی در خصوص پایایی این آزمون می‌گوید: پایایی این آزمون با روش بازآزمایی در گروه‌هایی از کودکان سنین بالا و بزرگسالان که از لحاظ سنی همگن بودند بین ۰/۷۰ تا ۰/۹۰ گزارش شده است (آناستازی، ترجمه براهنی، ۱۳۶۴).

۲. رغبت سنج هالند

از نظر هالند انتخاب شغل و حرفه به نوع شخصیت فرد بستگی دارد. هالند افراد را از نظر خصایص شخصیتی به شش نوع تقسیم کرده است: ۱. واقع بین، ۲. معنوی، ۳. اجتماعی، ۴. قراردادی، ۵. تهوری و ۶. هنری. هالند برای سنجش علایق شغلی افراد پرسشنامه‌ای حاوی ۱۶۰ ماده ساخته است که آزمودنی با پاسخهای دوست دارم و یا دوست ندارم مشخص می‌کند.

علوم انسانی: اولویت اول ۱۱ نفر، اولویت دوم ۷ نفر، اولویت سوم ۵، اولویت چهارم ۵، اولویت پنجم ۵.

(لازم به توضیح است که در اولویتهای سوم، چهارم و پنجم علوم انسانی هیچ دانش‌آموزی موفق به کسب حدنصاب نمره‌ها نشده بود)

روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی طبقه‌ای بود، بدین صورت که از میان دانش‌آموزانی که حدنصاب نمره‌ها را برای راهیابی به رشته‌های پنجگانه کسب کرده بودند، به تفکیک رشته و اولویت در مجموع ۴۹۳ نفر به عنوان نمونه کل انتخاب شدند. تعداد نمونه به تفکیک رشته و اولویت به شرح زیر می‌باشد:

ریاضی- فیزیک: اولویت اول ۵۰ نفر، اولویت دوم ۵۰ نفر، اولویت سوم ۵۰ نفر، اولویت چهارم ۵۰ نفر، اولویت پنجم ۵۰ نفر. علوم تجربی اولویت اول ۵۰ نفر، اولویت دوم ۵۰ نفر، اولویت سوم ۵۰ نفر، اولویت چهارم ۵۰ نفر، اولویت پنجم ۲۵ نفر. علوم انسانی: اولویت اول ۱۱ نفر، اولویت دوم ۷ نفر.

ابزارهای تحقیق

در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات لازم، از اطلاعاتی که توسط سایر پژوهشگران

انتخاب اول تا پنجم صورت می‌گیرد.

۵. نظرخواهی از دانش‌آموزان

نظرخواهی از دانش‌آموزان بر اساس علاقه‌مندی آنها نسبت به رشته‌های مختلف از انتخاب اول تا پنجم صورت می‌گیرد.

۶. نظر مشاور و دبیر راهنما

مشاور بر اساس بررسی پرونده تربیتی و تحصیلی و مشورت با دبیر راهنما برای هر یک از دانش‌آموزان تا ۱۰ نمره جهت هدایت تحصیلی در نظر می‌گیرد.

لازم به ذکر است که معدل دروس تخصصی سال اول در هر رشته در عدد $\frac{2}{5}$ ضرب می‌شود و با ۵۰ نمره بررسیهای مشاوره‌ای جمع می‌شود و در مجموع تا ۱۰۰ نمره جهت هدایت تحصیلی در نظر گرفته می‌شود. جدول ۱ نحوه امتیاز دهی بررسیهای مشاوره‌ای را جهت هدایت تحصیلی دانش‌آموزان نشان می‌دهد.

برای تعیین اعتبار سیاهه ترجیح شغلی هالند، همبستگی آن را با پرسشنامه شانزده عاملی کاتل محاسبه نمودند. مقدار همبستگی نشان داد که سیاهه ترجیح شغلی هالند از اعتبار کافی برخوردار است و می‌توان آن را در تحقیقات مختلف مورد استفاده قرار داد (شفیع‌آبادی، ۱۳۷۱).

۳. نظرخواهی از دبیران دروس مختلف

نظرخواهی از دبیران دروس مختلف وضعیت درسی دانش‌آموزان بر اساس ملاکهای زیر صورت می‌گیرد:

- الف. شرکت فعال در کلاس درس
- ب. علاقه‌مندی، خلاقیت و ابتکار عمل در دروس
- ج. انجام تکالیف و وظایف محوله بدون وقفه
- د. سرعت یادگیری و انتقال

۴. نظرخواهی از اولیاء دانش‌آموزان

نظرخواهی از اولیاء دانش‌آموزان بر اساس علاقه‌مندی آنها نسبت به رشته‌های مختلف از

جدول ۱. چگونگی امتیازدهی بررسیهای مشاوره‌ای جهت هدایت تحصیلی دانش‌آموزان

ملاک	نظر دانش‌آموز	نظر اولیای دانش‌آموز	نظر دبیران دروس	نتایج آزمونها	نظر مشاور پس از مشورت با دبیر راهنما	جمع امتیاز
امتیاز	۵	۵	۱۰	۲۰	۱۰	۵۰

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار نمره‌های کل درسی آزمودنیها در رشته‌های

ریاضی، تجربی و علوم انسانی

رشته‌ها	میانگین	انحراف معیار	حداکثر نمره	حداقل نمره
ریاضی	۱۳/۴۴	۲/۰۱	۱۸/۵۲	۷/۶۲
تجربی	۱۳/۱۰	۱/۸۴	۱۸/۴۸	۸/۴۲
انسانی	۱۲/۸۲	۲/۰۳	۱۷/۸۰	۱۰/۲۹

طرح تحقیق

این پژوهش از نوع آرشیوی^۱ می‌باشد. در این تحقیق، پژوهشگران صرفاً از اطلاعات جمع‌آوری شده توسط سایر محققان که در پرونده‌های بایگانی شده مدارس موجود است، استفاده نموده است. اطلاعات موجود در پرونده‌های دانش‌آموزان شامل اطلاعات خام^۲ در برگیرنده نمره‌های درس، واحدهای گذرانده شده و سن و نیز خلاصه اطلاعات^۳ در برگیرنده میانگین نمره‌های مختلف تحصیلی و اولویت‌های پنجگانه به هدایت تحصیلی است. سطح معنی داری در این پژوهش ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌های تحقیق

یافته‌های تحقیق در دو بخش ارائه شده

است:

۱. یافته‌های توصیفی

۲. یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها

۱. یافته‌های توصیفی

الف. میانگین کل و انحراف معیار کل نمره‌های درسی آزمودنیها در رشته‌های ریاضی، تجربی و علوم انسانی در جدول شماره ۲ نشان داده شده است. همان‌گونه که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود بالاترین میانگین نمره‌های درس را دانش‌آموزان رشته ریاضی کسب نموده‌اند و پایین‌ترین انحراف معیار در رشته تجربی مشاهده می‌شود. همچنین بالاترین و پایین‌ترین نمره‌های درسی را دانش‌آموزان رشته ریاضی نسبت به سایر رشته‌ها کسب نموده‌اند.

ب. میانگین و انحراف معیار ترم پنجم نمره‌های درسی آزمودنیها در رشته‌های ریاضی، تجربی و علوم انسانی در جدول

1- Archival Research

2- Raw data

3- Summary data

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار نمره‌های درسی ترم پنجم آزمودنیها در رشته‌های ریاضی، تجربی و علوم انسانی

رشته‌ها	میانگین	انحراف معیار	حداکثر نمره	حداقل نمره
ریاضی	۱۳/۲۲	۲/۳۶	۱۸/۹۱	۵/۱۰
تجربی	۱۲/۵۴	۲/۰۶	۱۹	۶/۷۲
انسانی	۱۳/۰۸	۲/۴۸	۱۷/۹۷	۸/۹۲

شماره ۳ نشان داده شده است. نمره‌های درسی آزمودنیها در رشته ریاضی به همان‌گونه که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود بالاترین میانگین نمره‌های درسی را دانش‌آموزان رشته ریاضی کسب نموده‌اند و پایین‌ترین انحراف معیار در رشته تجربی مشاهده می‌شود. همچنین بالاترین و پایین‌ترین نمره‌های درسی را دانش‌آموزان رشته ریاضی نسبت به سایر رشته‌ها کسب نموده‌اند.

نمره‌های درسی آزمودنیها در رشته ریاضی به تفکیک اولویت در جدول شماره ۴ نشان داده شده است. همان‌گونه که در جدول شماره ۴ ملاحظه می‌گردد بالاترین میانگین در اولویت پنجم و پایین‌ترین انحراف معیار در اولویت دوم مشاهده می‌شود. همچنین بالاترین نمره در اولویت سوم و پایین‌ترین نمره در اولویت پنجم مشاهده می‌شود.

ج. میانگین کل و انحراف معیار کل

جدول ۴. میانگین و انحراف معیار نمره‌های کل درسی آزمودنیها در رشته ریاضی به تفکیک اولویت

اولویت‌ها	میانگین	انحراف معیار	حداکثر نمره	حداقل نمره
اولویت اول	۱۳/۳۴	۱/۸۱	۱۸/۴۹	۱۰/۳۶
اولویت دوم	۱۳/۶۲	۱/۶۶	۱۷/۳۴	۱۰/۱۲
اولویت سوم	۱۳/۳۹	۲/۴۵	۱۸/۵۲	۸/۹۳
اولویت چهارم	۱۳/۱۵	۱/۹۷	۱۸/۳۷	۹/۴۶
اولویت پنجم	۱۳/۶۹	۲/۰۹	۱۸/۳۰	۷/۶۲

جدول ۵. میانگین و انحراف معیار نمره‌های درسی ترم پنجم آزمودنیها در رشته

ریاضی به تفکیک اولویت

اولویت‌ها	میانگین	انحراف معیار	حداکثر نمره	حداقل نمره
اولویت اول	۱۳/۳۱	۲/۱۳	۱۸/۹۱	۹/۰۳
اولویت دوم	۱۳/۳۶	۲/۱۲	۱۷/۹۷	۸/۶۱
اولویت سوم	۱۲/۸۳	۲/۵۰	۱۸/۰۷	۸/۵۵
اولویت چهارم	۱۲/۹۳	۲/۳۱	۱۸/۳۱	۸/۰۴
اولویت پنجم	۱۳/۶۶	۲/۶۷	۱۸/۰۱	۵/۱۰

د. میانگین و انحراف معیار نمره‌های ترم پنجم مشاهده می‌شود. ه. میانگین و انحراف معیار نمره‌های کل درسی آزمودنیها در رشته تجربی به تفکیک اولویت در جدول شماره ۵ نشان داده شده است. همان‌گونه که در جدول شماره ۵ ملاحظه می‌گردد بالاترین میانگین در اولویت پنجم و پایین‌ترین انحراف معیار در اولویت دوم مشاهده می‌شود. همچنین بالاترین نمره در اولویت اول و پایین‌ترین نمره در اولویت پنجم مشاهده می‌شود. همان‌گونه که در جدول ۶ ملاحظه می‌گردد بالاترین میانگین در اولویت اول و پایین‌ترین انحراف معیار در اولویت چهارم مشاهده می‌شود. همچنین بالاترین نمره در اولویت

جدول ۶. میانگین و انحراف معیار نمره‌های کل درسی آزمودنیها در رشته

تجربی به تفکیک اولویت

اولویت‌ها	میانگین	انحراف معیار	حداکثر نمره	حداقل نمره
اولویت اول	۱۳/۵۲	۱/۹۱	۱۸/۴۸	۹/۴۸
اولویت دوم	۱۳/۴۶	۱/۹۶	۱۷/۰۶	۸/۴۲
اولویت سوم	۱۳/۰۶	۱/۶۶	۱۶/۴۳	۹/۵۷
اولویت چهارم	۱۲/۴۳	۱/۴۶	۱۶/۴۷	۹/۲۸
اولویت پنجم	۱۳/۰۱	۲/۱۹	۱۷/۴۶	۱۰/۳۰

جدول ۷. میانگین و انحراف معیار نمره‌های درسی ترم پنجم آزمودنیها در رشته تجزیه به تفکیک اولویت

اولویت‌ها	میانگین	انحراف معیار	حداکثر نمره	حداقل نمره
اولویت اول	۱۲/۹۹	۲/۱۱	۱۹	۷/۸۷
اولویت دوم	۱۲/۶۲	۲/۱۲	۱۶/۲۳	۷/۲۸
اولویت سوم	۱۲/۵۸	۱/۷۹	۱۵/۵۵	۸/۹۷
اولویت چهارم	۱۲/۰۴	۱/۹۵	۱۶/۴۲	۶/۷۲
اولویت پنجم	۱۲/۴۱	۲/۴۳	۱۷/۴۵	۷/۸۱

اول و پایین‌ترین نمره در اولویت دوم مشاهده می‌شود.

و. میانگین و انحراف معیار نمره‌های درسی ترم پنجم آزمودنیها در رشته تجزیه به تفکیک اولویت در جدول شماره ۷ نشان داده شده است.

همان‌گونه که در جدول ۷ ملاحظه می‌گردد بالاترین میانگین در اولویت اول و پایین‌ترین میانگین در اولویت دوم و کمترین انحراف معیار در اولویت اول مشاهده می‌شود. همچنین بالاترین نمره درسی در اولویت دوم و پایین‌ترین نمره درسی در اولویت اول مشاهده می‌شود.

همان‌طور که در جدول ۸ ملاحظه می‌گردد بالاترین میانگین در اولویت دوم و کمترین انحراف معیار در اولویت اول مشاهده می‌شود. همچنین بالاترین نمره درسی در اولویت دوم و پایین‌ترین نمره در اولویت اول و پایین‌ترین نمره در اولویت چهارم وجود دارد.

جدول ۸. میانگین و انحراف معیار نمره‌های کل درسی آزمودنیها در رشته علوم انسانی به تفکیک اولویت

اولویت‌ها	میانگین	انحراف معیار	حداکثر نمره	حداقل نمره
اولویت اول	۱۲/۲۹	۱/۶۹	۱۵/۵۳	۱۰/۲۹
اولویت دوم	۱۳/۶۵	۲/۳۸	۱۷/۸۰	۱۱/۳۴

جدول ۹. میانگین و انحراف معیار نمره‌های درسی ترم پنجم آزمودنیها در رشته علوم انسانی به تفکیک اولویت

اولویت‌ها	میانگین	انحراف معیار	حداکثر نمره	حداقل نمره
اولویت اول	۱۳/۰۱	۱/۷۴	۱۵/۴۲	۱۰/۶۶
اولویت دوم	۱۳/۲۰	۳/۳۷	۱۷/۹۷	۸/۹۲

ح. میانگین و انحراف معیار ترم پنجم نمره‌های درسی آزمودنیها در رشته علوم انسانی در جدول شماره ۹ به تفکیک اولویت مشاهده می‌شود.

همان‌گونه که در جدول شماره ۹ ملاحظه می‌گردد بالاترین میانگین نمره‌های درسی در اولویت دوم وجود دارد و کمترین انحراف معیار در اولویت اول مشاهده می‌شود. همچنین بالاترین و کمترین نمره درسی در دانش‌آموزان اولویت دوم مشاهده می‌شود.

۲. یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها
فرضیه‌های تحقیق به دو صورت مورد آزمایش قرار گرفتند. ابتدا عملکرد تحصیلی به

صورت معدل کل مورد بررسی قرار گرفت. سپس عملکرد تحصیلی بر اساس معدل ترم پنجم که بیشتر از دروس اختصاصی بود، مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج به دست آمده از تحلیل واریانس یک راهه روی نمره‌های درسی همه دانش‌آموزان بر اساس معدل کل در جدول شماره ۱۰ ارائه گردیده است.

همان‌طور که در جدول شماره ۱۰ نشان داده شده است، F مشاهده شده بر اساس معدل کل $۲/۱۹$ می‌باشد که در سطح $\alpha = ۰/۰۵$ معنی‌دار نیست، لذا می‌توان گفت که فرضیه شماره یک مبنی بر تفاوت بین میانگین کل نمره‌های درسی بر اساس توصیه

جدول ۱۰. نتایج تحلیل واریانس یک راهه روی نمره‌های درسی همه دانش‌آموزان بر اساس معدل کل

منابع پراکنندگی	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجذورات	F مشاهده شده	P
بین گروه‌ها	۳۴/۲۴	۴	۸/۵۶	۲/۱۹	۰/۰۶
درون گروه‌ها	۱۸۱۱/۹۵	۴۶۵	۳/۹۰	-	-

جدول ۱۱: نتایج تحلیل واریانس یک راهه روی نمره‌های درسی همه دانش‌آموزان براساس معدل ترم پنجم

P	F مشاهده شده	میانگین مجموع مجدورات	درجه آزادی	مجموع مجدورات	منابع پراکندگی
۰/۱۲	۱/۷۵	۹/۱۷	۴	۳۶/۶۸	بین گروه‌ها
-	-	۵/۲۴	۴۶۵	۲۴۳۶/۴۸	درون گروه‌ها

نمره‌های درسی ترم پنجم بر اساس توصیه مشاور در اولیتهای پنجگانه تأیید نمی‌شود، به عبارت دیگر، عمل به توصیه‌های مشاور در نقش چندانی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در اولیتهای مختلف ندارد.

نتایج به دست آمده از تحلیل واریانس یک راهه روی نمره‌های درسی دانش‌آموزان رشته ریاضی بر اساس معدل کل در جدول شماره ۱۲ ارائه گردیده است.

همان‌طور که در جدول ۱۲ نشان داده شده است F مشاهده شده بر اساس معدل کل $۰/۵۸$ می‌باشد که در سطح $\alpha=۰/۰۵$ معنی‌دار نیست، لذا می‌توان گفت که فرضیه

اولیتهای پنجگانه تأیید نمی‌شود. به عبارت دیگر، عمل به توصیه‌های مشاور نقش چندانی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در اولیتهای مختلف ندارد.

نتایج به دست آمده از تحلیل واریانس یک راهه روی نمره‌های درسی همه دانش‌آموزان بر اساس معدل ترم پنجم در جدول شماره ۱۱ ارائه گردیده است.

همان‌طور که در جدول شماره ۱۱ مشاهده می‌شود، F مشاهده شده بر اساس معدل ترم پنجم $۱/۷۵$ است که در سطح $\alpha=۰/۰۵$ معنی‌دار نیست. لذا می‌توان گفت که فرضیه شماره یک مبنی بر تفاوت بین میانگین

جدول ۱۲: نتایج تحلیل واریانس یک راهه روی معدل کل دانش‌آموزان رشته ریاضی

P	F مشاهده شده	میانگین مجموع مجدورات	درجه آزادی	مجموع مجدورات	منابع پراکندگی
۰/۶۸	۰/۵۸	۲/۳۷	۴	۹/۴۶	بین گروه‌ها
-	-	۴/۰۵	۲۴۵	۹۹۲/۲۷	درون گروه‌ها

شماره دو مبنی بر تفاوت بین معدل کل نمره‌های درسی دانش‌آموزان رشته ریاضی بر اساس توصیه مشاور در اولویتهای پنجگانه تأیید نمی‌شود. به عبارت دیگر، عمل به توصیه‌های مشاور چندان نقشی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ریاضی ندارد. نتایج به دست آمده از تحلیل واریانس یک راه روی نمره‌های درسی دانش‌آموزان رشته ریاضی بر اساس معدل ترم پنجم در جدول شماره ۱۳ ارائه گردیده است.

جدول ۱۳. نتایج تحلیل واریانس یک راه روی معدل ترم پنجم دانش‌آموزان رشته ریاضی

منابع پراکندگی	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجذورات	F مشاهده شده	P
بین گروه‌ها	۲۲/۵۸	۴	۵/۶۴	۱/۰۲	۰/۴۰
درون گروه‌ها	۱۳۵۴/۸۱	۲۴۵	۵/۵۳	-	-

همان‌طور که در جدول شماره ۱۳ نشان داده شده است، F مشاهده بر اساس معدل ترم پنجم ۱/۰۲ است که در سطح $\alpha=0/05$ معنی دار نیست. لذا می‌توان گفت که فرضیه شماره دو مبنی بر تفاوت بین معدل درسی ترم پنجم دانش‌آموزان رشته ریاضی بر اساس توصیه مشاور در اولویتهای پنجگانه تأیید نمی‌شود. به عبارت دیگر، توصیه مشاور چندان نقشی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رشته ریاضی ندارد. نتایج به دست آمده از تحلیل واریانس یک راه روی نمره‌های درسی دانش‌آموزان رشته تجزیه بر اساس معدل کل در جدول شماره ۱۴ ارائه گردیده است.

جدول ۱۴. نتایج تحلیل واریانس یک راه روی معدل کل دانش‌آموزان رشته تجزیه

منابع پراکندگی	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجذورات	F مشاهده شده	P
بین گروه‌ها	۳۷/۸۶	۴	۹/۴۶	۲/۸۹	۰/۰۲
درون گروه‌ها	۷۱۹/۶۰	۲۲۰	۳/۲۷	-	-

همان‌طور که در جدول شماره ۱۴ نشان داده شده است، F مشاهده شده بر اساس معدل کل $2/89$ است که در سطح $\alpha = 0/05$ معنی‌دار است، لذا می‌توان گفت که فرضیه شماره سه مبنی بر تفاوت بین معدل کل نمره‌های درسی دانش‌آموزان رشته تجربی بر اساس توصیه مشاور در اولویت‌های پنجگانه تأیید می‌شود. هر چند روش‌های پیگیری شفه و توکی نشان دادند که مقایسه‌های زوجی میانگین‌های اولویت‌های مسخ‌تلف پنجگانه معنی‌دار نیستند.

نتایج به دست آمده از تحلیل واریانس یک راهه روی نمره‌های درسی دانش‌آموزان رشته تجربی بر اساس معدل ترم پنجم در جدول شماره ۱۵ ارائه گردیده است.

همان‌طور که در جدول شماره ۱۵ مشاهده

جدول ۱۵. نتایج تحلیل واریانس یک راهه روی معدل ترم پنجم دانش‌آموزان رشته تجربی

منابع پراکنندگی	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجذورات	F مشاهده شده	P
بین گروه‌ها	۲۳/۳۷	۴	۵/۸۴	۱/۴۰	۰/۲۳
درون گروه‌ها	۹۱۹/۷۷	۲۲۰	۴/۱۸	-	-

می‌شود F مشاهده شده بر اساس معدل ترم پنجم $1/40$ است که در سطح $\alpha = 0/05$ معنی‌دار نیست، لذا می‌توان گفت که فرضیه شماره سه مبنی بر تفاوت بین معدل درسی ترم پنجم دانش‌آموزان رشته تجربی بر اساس توصیه مشاور در اولویت‌های پنجگانه تأیید نمی‌شود. به عبارت دیگر، عمل به توصیه مشاور چندان نقشی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رشته تجربی ندارد.

لازم به یادآوری است که در رشته علوم انسانی در اولویت سوم تا پنجم هیچ دانش‌آموزی موفق به کسب حد نصاب نمره‌ها نشده بود، لذا برای تحلیل نتایج از آزمون t استفاده شد.

نتایج به دست آمده از آزمون t روی نمره‌های درسی دانش‌آموزان رشته علوم انسانی بر اساس معدل کل در جدول شماره ۱۶ ارائه گردیده است.

همان‌طور که در جدول فوق نشان داده شده

جدول ۱۶. آزمون t روی معدل کل دانش‌آموزان رشته علوم انسانی

اولویت‌ها	n	معدل کل	انحراف معیار
اولویت اول	۱۱	۱۲/۲۹	۱/۶۹
اولویت دوم	۷	۱۳/۶۵	۲/۳۸
t		۱/۷۹	

است t محاسبه شده با درجه آزادی $(df=11+7-2=16)$ برابر با $1/79$ است که از جدول در سطح آماري $0/05 (2/12)$ کوچکتر است. بنابراین، می‌توان گفت که فرضیه شماره ۱۶ مبنی بر تفاوت بین معدل کل دانش‌آموزان رشته علوم انسانی بر اساس توصیه مشاور در اولویتهای پنجگانه تأیید نمی‌شود. به عبارت دیگر، عملی به توصیه مشاور چندان نقشی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رشته علوم انسانی ندارد. نتایج به دست آمده از آزمون t روی نمره‌های

درسی دانش‌آموزان رشته علوم انسانی بر اساس معدل ترم پنجم در جدول ۱۷ ارائه گردیده است.

همان‌طور که در جدول شماره ۱۷ نشان داده شده است t محاسبه شده با درجه آزادی $(df=11+7-2=16)$ برابر با $0/13$ است که از جدول در سطح معنی‌داری $0/05 (2/12)$ کوچکتر است. بنابراین، می‌توان گفت که فرضیه شماره چهار مبنی بر تفاوت بین معدل ترم پنجم دانش‌آموزان رشته علوم انسانی بر اساس توصیه مشاور در اولویتهای پنجگانه

جدول ۱۷. آزمون t روی معدل ترم پنجم دانش‌آموزان رشته علوم انسانی

اولویت‌ها	n	معدل کل	انحراف معیار
اولویت اول	۱۱	۱۳/۰۱	۱/۷۴
اولویت دوم	۷	۱۳/۲۰	۲/۳۷
t		۰/۱۳	

مقایسه‌های زوجی تفاوت معنی داری نشان نمی‌دهند. بنابراین، می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که عمل به توصیه‌های مشاور چندان نقشی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در اولویتهای مختلف ندارد. این تحقیق نتایج تحقیقات سایر پژوهشگران را در این زمینه مورد تأیید قرار می‌دهد.

لازم به یادآوری است که این تحقیق فقط در دبیرستان‌های پسرانه روزانه دولتی اهواز انجام شده است بنابراین هیچ‌گونه اطلاعی از صحت این نتایج در دبیرستانهای دخترانه و یا غیر دولتی و غیره نداریم. بنابراین، جهت تکمیل این پژوهش ضروری است تحقیق مشابهی در دبیرستانهای دخترانه در شهرستان اهواز و یا سایر شهرستانها و استانها انجام گیرد. همچنین شاید انتخاب مجموعه دیگری از متغیرهای پیش‌بین مفید باشد و متغیرهای پیش‌بین حاضر بهترین نباشند و باید به دنبال متغیرهای پیش‌بین دیگری مثلاً استعدادهای جداگانه بود.

تأیید نمی‌شود. به عبارت دیگر، عمل به توصیه مشاور نقش چندانی در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رشته علوم انسانی ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

در این تحقیق این فرضیه کلی مورد آزمایش قرار گرفت که بین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر ترم ششم نظام جدید بر اساس توصیه مشاور در اولویتهای پنجگانه مختلف به تحصیل اشتغال ورزیده‌اند متفاوت است.

بر اساس یافته‌های به دست آمده از این تحقیق بین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در اولویتهای پنجگانه تفاوتی وجود ندارد، مگر در رشته تجربی که نتایج به دست آمده از معدل کل نشان داد که بین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رشته تجربی در اولویتهای پنجگانه تفاوت معنی دار وجود دارد، اما روشهای پیگیری شفه و توکی نشان دادند که

منابع

فارسی

آناستازی، الف (). روان آزمایی، ترجمه محمدتقی براهنی (۱۳۶۴). انتشارات دانشگاه تهران.

بالی، ولی (۱۳۷۵). بررسی عوامل مؤثر در هدایت تحصیلی - شغلی دانش آموزان نظام جدید آموزش متوسطه برای انتخاب رشته تحصیلی و شغلی دانش آموزان نظام جدید متوسطه برای انتخاب رشته تحصیلی و شغلی آینده خویش در شهرستان نوشهر، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی تهران.

شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۷۱). راهنمایی تحصیلی و شغلی، تهران انتشارات دانشگاه پیام نور.
عصاره، پروین و امیدیان، مرتضی (۱۳۷۵). بررسی رابطه بین علاقه به انتخاب رشته تحصیلی و عملکرد در دانش آموزان سال دوم نظام جدید متوسطه شهرستان دزفول و اهواز، اداره کل آموزش و پرورش خوزستان.

قاضی، قاسم (۱۳۷۲). آشنایی با برنامه ریزی تحصیلی و شغلی، تهران، فنون درسی نظام جدید آموزش متوسطه.

کلیات نظام جدید آموزش متوسطه (۱۳۷۵ ه). امور اجرایی نظام جدید آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش.

نوابی نژاد، شکوه (۱۳۷۵). راهنمایی و مشاوره، انتشارات معاصر.

نویدی، احد (۱۳۷۶). "بررسی سهم هریک از ملاکهای هدایت تحصیلی در پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نظام جدید آموزش متوسطه. پژوهشکده تعلیم و تربیت تهران.

خارجی

Gibson, R.E & M.H. Mitchell. (1990). Introduction to counseling and guidance. Fifth edition. NewYork: MC Millan Publishing Company